

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

В І С Н И К

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО - ПЕДАГОГІЧНОГО
КОЛЕДЖУ**



ВИПУСК № 1 (51)

Вінниця, 2026

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу
РІШЕННЯ

Національної ради України
з питань телебачення та радіомовлення
щодо реєстрації суб'єкта друкованих медіа
№ 967 від 28 вересня 2023 року
Ідентифікатор медіа – R30-01367

Журнал

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік

Мова видання: українська, англійська

Тематичні напрями Вісника:

- Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- Дисемінація передового педагогічного досвіду
- Відомі імена року
- Проби пера
- Конкурси
- Рецензії

Номер затверджено на засіданні Вченої ради
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»
Протокол № 8 від 19 лютого 2026 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.; **відповідальний редактор:** методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** канд.пед.наук, доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д-р.пед.наук, проф. Мисліцька Н.А., д-р.філол.наук Войцехівська Н.К., канд.філол.наук, доц. Січкарь С.А. (Уманський державний педагогічний університет ім. П. Тичини)

*Відповідальність за зміст статей несуть автори
Матеріали видаються в авторській редакції*

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу : Випуск 1(51) /за заг. ред. К.Ф. Войцехівського. Вінниця : Твори, 2026. 160с.

© КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», 2026

ЗМІСТ

ЛЕСЯ УКРАЇНКА: ДО 155-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

БАБІЙ АЛЛА, ІСКРА СВІТЛАНА ЛЕСЯ УКРАЇНКА: ДО 155-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ УНІКАЛЬНІСТЬ ОСОБИСТОСТІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ ТА ЇЇ ТВОРЧОЇ СПАДЩИНИ	3
РОМАНУХА ЮЛІЯ, СМІРНОВА СВІТЛАНА, КОНІЧЕК ТЕТЯНА, ДУДКЕВИЧ НАТАЛІЯ ЕНЦИКЛОПЕДІЯ ЖИТТЯ І ТВОРЧОСТІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ: УСНИЙ ЖУРНАЛ ДО 155-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ НА ДОПОМОГУ ВЧИТЕЛЮ-СЛОВЕСНИКУ	9
БЕРЕЖАНСЬКА ОЛЬГА МИСТЕЦЬКА САМОРЕАЛІЗАЦІЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ АМАТОРСЬКОГО ТЕАТРАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА.....	20

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ІСТОРІЇ ТА ГРОМАДЯНОЗНАВСТВА

БАДАЛОВА ЛЮДМИЛА ЗНАЧЕННЯ ОСВІТИ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ	31
БАКАЛОВА НАТАЛІЯ ОСВІТА ЯК МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ДЛЯ ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ ДЕРЖАВИ.....	32
ДРОВОЗІЮК ЛІДІЯ ОСВІТА ЯК ЦІННІСТЬ: ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ЗРІЗ	35
МАШТАЛЯР ЙОСИП ВИХОВАННЯ ЧЕРЕЗ ЗВУК: ЯК СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ПІСНЯ ФОРМУЄ ЦІННОСТІ МОЛОДІ.....	39
КОЛЕСНИК ОЛЕКСАНДР, КОЛЕСНИК ОЛЕНА ПОЛІТИКА НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙНИ: МІЖ АКАДЕМІЧНОЮ ІСТОРІЄЮ ТА СУСПІЛЬНИМ ЗАПИТОМ.....	41
ПОХИЛЮК ОЛЕНА, ЮРЧАК КРІСТІНА НОВИЙ ПРАВОПИС У ЗМІ: АНАЛІЗ ДОТРИМАННЯ НОРМ У ПУБЛІЧНОМУ ДИСКУРСІ	51
ПРИСЯЖНЮК ДМИТРО, МАРТИНЮК ВІКТОР, БИСТРИЦЬКИЙ ОЛЕКСАНДР ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ В НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ВІННИЦЬКОГО ПОВІТУ КІНЦЯ ХІХ ПОЧАТКУ ХХ СТ.	56

КУЛЬТУРА, НАУКА, ОСВІТА: СМИСЛОЖИТТЄВІ ЦІННОСТІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

РУДА ТЕТЯНА МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ	60
КОНОПКО ОЛЬГА КРОКУЮЧИ РАЗОМ: ЯК ВИХОВАТЕЛЬ-МЕТОДИСТ ФОРМУЄ КОМАНДУ ОДНОДУМЦІВ	62
СТЕПОВА АЛЛА ОБРАЗИ ФРАНЦУЗЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ У ХУДОЖНІХ ІНТЕРПРЕТАЦІЯХ	66
ДИМІНСЬКА ВАЛЕНТИНА, ПЕКУРАРУ ЛЮДМИЛА ВЧИМОСЯ У КЛАСИКІВ	72
ТАРАШЕВСЬКА ОЛЬГА, ЦІСАР ІРИНА СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТІТНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ	79
ХОМІЩЬКА НАТАЛІЯ, ІЩУК ВІКТОРІЯ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ НАВИЧОК У МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ АРТ-ТЕРАПІЇ В РОБОТІ З ДОШКІЛЬНИКАМИ.....	82

ШЕРШУН ГАЛИНА РОЛЬ ВИКЛАДАЧА У ФОРМУВАННІ СВІДОМОГО СТАВЛЕННЯ ДО БЕЗПЕКИ ЯК ЧАСТИНИ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ.....	85
МИХАЛЬЧИШИНА ЛАРИСА ЕКОНОМІЧНА ОСВІТА ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ДЕРЖАВИ НА ГЛОБАЛЬНИХ РИНКАХ	87
ЛЕЛЯК ЛЮДМИЛА ПРОЦЕС РЕКРЕАЦІЇ ПІСЛЯ ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНИМИ ВПРАВАМИ	90
ОСИП ЮРІЙ, ОСИП МАРІЯ РОЛЬ ГУРТКОВОЇ РОБОТИ У ПІДВИЩЕННІ ЯКОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ	95
ЛИМАР ОЛЕНА ОСВІТА У СФЕРІ ПУБЛІЧНИХ ФІНАНСІВ ЯК ОСНОВА ПРОЗОРОСТІ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ БЮДЖЕТНИХ ПРОЦЕСІВ	102
ПОХИЛЮК ОЛЕНА МОРАЛЬНІ ВИКЛИКИ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПРИ ВПРОВАДЖЕННІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС	105
НЕЧИПОРЕНКО ТАЇСІЯ ДИТЯЧІ СВЯТА В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ: ТВОРЧО. ВЕСЕЛО. ЦІКАВО.	107
НАДКЕРНИЧНА ЛЮБОВ, СВЕРЛОВИЧ ВАЛЕНТИНА ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА.....	112
ТЕРЕЩУК АНДРІЙ ВАЛЕОЛОГІЧНА ТА МОРАЛЬНА ОСВІТА У ПЕДАГОГІЦІ Я.-А. КОМЕНСЬКОГО	117
БУГА ОКСАНА, ДЯЧЕНКО ВІКТОРІЯ НАУКОВО-ЕКОНОМІЧНА ОСВІТА ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ЖИТТЄВИХ НАВИЧОК ТА ВМІННЯ ПРИЙМАТИ РІШЕННЯ	121
ВДОВІНА КАТЕРИНА ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КУЛЬТУРИ СПІЛКУВАННЯ ПІДЛІТКІВ	124
КУШКО ІГОР, ЛИСАК ІГОР ПІДГОТОВКА ДО НМТ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ: АНАЛІЗ ВИКЛИКІВ ТА СТРАТЕГІЧНІ РІШЕННЯ	127
ВОЛКОДАВ ТЕТЯНА ЗАСТОСУВАННЯ МАТРИЧНИХ МЕТОДІВ У ЕКОНОМІЧНОМУ АНАЛІЗІ ТА МОДЕЛЮВАННІ.....	131

МОВА І ЛІТЕРАТУРА У СУЧАСНОМУ СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ

КУЦЕНКО ТЕТЯНА ІНОЗЕМНІ МОВИ ТА ЕТИКА МІЖНАЦІОНАЛЬНОЇ ВЗАЄМОДІЇ: ШЛЯХ ДО ПОРОЗУМІННЯ	139
БЕРЕЗОВСЬКА ВІТАЛІНА ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ЗАСТОСУВАННЯ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ НА УРОКАХ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	141
ГОЛОВАНІЮК ВАЛЕНТИНА, ГЕДЗ ДАР'Я «ЖИТТЯ НА ОБОЧИНІ»: МАРГІНАЛЬНІСТЬ ЯК СПОСІБ ЖИТТЯ В РОМАНІ М. КАННІНГЕМА «ДІМ НА КРАЮ СВІТУ»	146
УСИК МАРІЯ СЛІПІ ПРОРОКИ ВОЛІ: ТРАГЕДІЯ ТА ТРИУМФ УКРАЇНСЬКОГО КОБЗАРСТВА.....	149
ШУЛИЧЕНКО ОЛЕКСІЙ ГАМЛЕТ ЯК ПРЕДСТАВНИК НОВОГО ПОКОЛІННЯ. ТРАГЕДІЯ І ТРИУМФ	152
ШЛІХТЕНКО ЮЛІЯ, КУЛІЧЕНКО АНГЛЕЛІНА-АНАСТАСІЯ THE USE OF FIGURATIVE LANGUAGE IN CONTEMPORARY ENGLISH SONG LYRICS.....	154
ЛОБОДА МАРІЯ АВТОРСЬКА ПОЕЗІЯ «Я – ТАНК, Я – ВІЙНА, Я – ВБИВАЮ».....	158
ВИМОГИ до написання статей	159

ЛЕСЯ УКРАЇНКА: ДО 155-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ
**УНІКАЛЬНІСТЬ ОСОБИСТОСТІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ТА ЇЇ ТВОРЧОЇ СПАДЩИНИ**
УДК 821.161.2.09 ЛЕСЯ УКРАЇНКА

БАБІЙ АЛЛА

викладач кафедри української філології

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

ІСКРА СВІТЛАНА

кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри

теорії та методики музичного виховання

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Геніальна українка, дочка Прометея, символ нескореного людського духу, легендарна жінка, нестримна європейка, феномен своєї доби, витончена українська душа – у цих іпостасях постала в історії української культури Леся Українка.

Про особливі обдарування Лариса Косач свідчать факти з її дитинства:

У 4 роки дівчинка навчилася читати, у 5 – грала на роялі і почала самостійно писати листи своєму дядькові Михайлу Драгоманову; у 6 років уже майстерно вишивала; у 9 – склала перший вірш – «Надія», у 13 років – вперше опублікувала свої поезії, взявши псевдонім «Леся Українка»; у 14 – видала першу свою поему «Русалка»; у 19 років написала підручник «Стародавня історія східних народів», у 22 – за сприяння Івана Франка видала першу поетичну збірку «На крилах пісень». Леся мала хист і до малювання (деякий час навчалася в художній школі Миколи Мурашка в Києві), і до музики (брала уроки гри на фортепіано у дружини Миколи Лисенка Ольги О'Коннор), і до вивчення іноземних мов (навчалася у приватних викладачів і вивчала мови самостійно).

Леся Українка знала більше, ніж десятків мов, серед них латину та давньогрецьку. Окрім рідної – української, вона вільно розмовляла французькою, німецькою, італійською, польською, болгарською мовами, розуміла грузинську. «Леся мала прекрасні здібності до мов і сама про себе говорила, що, мабуть, немає такого звуку, якого вона не могла б виговорити. Вона писала свої твори українською, російською, французькою та німецькою мовами, перекладала з давньогрецької, німецької, англійської, французької, італійської та польської мов. Вона добре знала латинську мову, а під час перебування в Єгипті почала вивчати іспанську мову», – повідомляє біограф Віра Авдеєва.

Леся Українка, як і більшість духовно обдарованих особистостей, захоплювалася талантами та вміннями інших людей. Вона по-своєму любила кожного, хто збагатив її світ, зробив яскравішим її життя, а головне надихнув і направив її жадібний до пізнання мозок. По-особливому Леся Українка ставилася до Івана Франка, вважала, що «і нігтя його не



варта», але при цьому вступала із Франком в інтелектуальні дискусії, якщо мала інше бачення окресленої проблеми. Біографи пишуть, що за ідеал Леся мала свого дядька Михайла Драгоманова. Він багато спілкувався із нею, читав їй у дитинстві в оригіналі твори світової літератури, всіляко сприяв її розвитку. Наслідуючи свого дядька Михайла Драгоманова, якого надзвичайно шанувала і любила, взяла Леся і псевдонім – Українка, адже він часом підписував свої твори – «Українець». А перелік людей, з якими спілкувалася або листувалася Лариса Косач надзвичайно великий.

Спадок Лесі Українки – вражаючі поетичні поеми, прозові твори, понад 270 віршів, публіцистичні статті, а також неперевершені переклади світової класики. У незалежній Україні видавництво Котога видало тритомник листів Лесі Українки. Є електронні ресурси, де зібраний доробок Лесі Українки. А на тридцятому році незалежності, до 150-ліття від дня народження письменниці, в Україні видали повне, нецензуроване видання творів Лесі Українки у 14-ти томах.

На творчості Лесі Українки зростають покоління. Адже в її доробку є різні типи лірики: пейзажна, громадянська, філософська та інтимна. Тому їх використовують для вивчення з молодшого шкільного віку. До програми входять і поеми Лесі, які вивчаємо у старшій школі, тому що вони потребують глибокого осмислення письменницького задуму. Це драму-феєрія **«Лісова пісня»**, яку літературознавці називають шедевром української і світової літератури та драматургії. У цьому творі Лесі Українки відчувається глибинний зв'язок із стародавніми поемами, що входять у творчу спадщину людства. Розповідаючи у **«Лісовій пісні»** сумну історію кохання, Леся Українка дивовижно точно та вишукано передала глибину вічного протистояння між світлим і темним у людському естві, прірву між красою природи, неповторністю душі, здатної її відчувати, і потворністю обмеженості та жадібності. Це і драма **«Бояриня»**, у якій були показані справжні відносини між українцями та росіянами після **Переяславської ради**. Це і **«Кассандра»**, **«Камінний господар»**, **«Оргія»** – твори, в яких Леся Українка торкнулася тем спільних для української та європейської культури. У цих творах поетеса утвердила риси українського модернізму та художнього методу неоромантизму.

Леся Українка, своєю творчістю і перекладацькою діяльністю органічно вплела українську мову і культуру в загальний цивілізаційний контекст людства.

«Саме Леся Українка видала українцям паспорт, що ми – культурна нація, що ми – європейська нація», – наголосила **Оксана Забужко** в інтерв'ю Радіо Свобода.

Своєю «шляхетною аристократичною лицарською українською жіночністю» Леся Українка заклала такі суспільні і культорологічні тренди, які у кожній епосі знаходять нові форми для втілення. Тому, навчаючи педагогічну еліту, викладачі нашого закладу використовують її твори на заняттях з української та дитячої літератури, а викладач музичних дисциплін, кандидат наук з мистецтвознавства Світлана Іскра уклала нотну хрестоматію **«Солоспіви на вірші Лесі Українки «Нехай мої співи літають...»**.

Основним джерелом інформації про Лесю Українку є книга її сестри Ольги – **«Леся Українка. Хронологія життя і творчості»**. 23 роки Ольга Косач-Кривинюк витратила на опрацювання родинного архіву Косачів-Драгоманових, величезної кількості листів,

зокрема і самої Лесі Українки. Ольга вберегла цей архів під час сталінських репресій проти її родини у 1930-х роках, а потім вивезла його на Захід через фронти Другої світової війни.

Результатом стала біографічна книга, що вийшла друком у Нью-Йорку аж у 1970 році – через 25 років після смерті Ольги Косач-Кривинюк. Вона померла від хвороби в таборі для переміщених осіб 11 листопада 1945 року в німецькому Авгсбургу.

«Ще у 1889 році в листі до брата Михайла Леся Українка виклала велику програму перекладів творів світової літератури українською мовою. В рамках цієї програми вона перекладала твори Гейне – «**Ліричні співанки**» (1890), поему «**Атта Троль**» (1893) та інші поезії. Серед її перекладів – гімни з «**Рігведи**» (1890), поезії Давнього Єгипту (1910), спроби перекладів творів Гомера, Данте, Шекспіра, Байрона».

Видане в СРСР, цензоване радянською ідеологічною машиною, зібрання творів Лесі Українки становить 12 томів.

«У 1908 році Леся виділила зі своїх невеликих коштів 300 рублів для **Філарета Колесси**, завдяки чому він зміг записати багато дум для свого фундаментального видання», – пише у біографії Лесі Українки її сестра **Ольга Косач-Кривинюк**.

На одному із тих записів зберігся голос самої Лесі Українки.

«Леся Українка впродовж усього життя цікавилася українським фольклором. Вона знала дуже багато народних пісень (близько 500) і сама була визначним носієм фольклору. Перша її фольклористична праця – «Купала на Волині» – опублікована в 1891 році, а останній великий цикл пісень з її голосу записав її чоловік **Климент Квітка** в 1913 році.

Леся Українка і Климент Квітка були першими українськими фольклористами, які почали записувати виконання народних співів на фонограф.

Сама Леся Українка вклала у вуста Мавки із «Лісової пісні» таку думку про себе: «Ні! Я жива, я буду вічно жити. Я в серці маю те, що не вмирає...»

Дякую! Пані Алла щойно розгорнула перед нами величне полотно життя Лариси Косач. Але я хочу запросити вас відчувати ще одну, можливо, найінтимнішу грань її душі.

Леся Українка була музиканткою за самою своєю природою. Ми знаємо її як геніальну поетку, але мало хто замислюється над тим, що Україна могла б мати піаністку світового рівня. Як вже згадувала пані Алла, вчителька Лесі Українки, Ольга О'Коннор (дружина Миколи Лисенка), пророкувала їй блискуче майбутнє. Проте фатальна хвороба зачинила перед нею кришку рояля, але не змогла замкнути музику в її серці. Леся почала «думати» музичними образами, переплавивши нездійснений піанізм у слово. Саме тому її поетичні цикли побудовані за строгими законами симфоній, сонат та сюїт.

Працюючи над хрестоматією «Нехай мої співи літають...», я прагнула дослідити, як композитори різних поколінь відчували цю «приховану музику». Мене вразив той факт, що лише у базі даних відділу музичних фондів Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського зберігається понад 700 позицій творів на її слова! Це цілий музичний всесвіт!

Моїм завданням як дослідника було відібрати з цього колосального масиву справжні «перлини» – ті солоспіви, які сьогодні допоможуть нам почути ту саму «недоспівану пісню» великої Лесі. Сьогодні для вас звучатиме жива історія українського романсу у

ЛЕСЯ УКРАЇНКА: ДО 155-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ
виконанні студенток Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу та мене особисто, концертмейстер Олена Мамонтова.

Ми розпочнемо зі солоспіву «Слово», музику до якого написав Яків Степовий. У музикознавстві його вважають майстром камерної мініатюри, але у цьому романсі він постає як справжній драматург. Це не просто вірш про «слово-зброю» – це діалог митця із власною долею. Степовий відчув у Лесиних рядках ту інтелектуальну силу, яка здатна замінити поетці фізичну міць, якої її позбавила хвороба.

«Слово» (муз. Я. Степового).

Виконує Вікторія Дворчук.

Далі — зовсім інша барва. Леся Українка була однією з перших, хто почав фахово збирати та записувати дитячий фольклор, дбаючи про те, щоб українське слово звучало змалечку.

Сучасна композиторка Богдана Фільц у своєму творі «На зеленому горбочку» ніби реконструює ту ідилічну картину світу, яку Леся пронесла крізь усе життя як оберіг. Це дивовижна музика світла, де народна пісенність поєднується з академічною витонченістю. Саме завдяки цій щирості та простоті, твір Богдани Фільц став рідним уже для багатьох поколінь маленьких музикантів, виховуючи в них любов до рідного слова так само, як колись це робила родина Косачів.

«На зеленому горбочку» (муз. Б. Фільц). Виконує Вікторія Гарбуз.

Після світлих образів дитинства ми переходимо до розквіту почуттів. Солоспів Кирила Стеценка «Стояла я і слухала весну» по праву вважається вершиною української вокальної лірики.

Тут музика не просто ілюструє текст, а стає тонким психологічним дзеркалом. Це момент абсолютного співзвуччя душі з природою, коли кожна інтонація слова знаходить свій відгук у мелодії. Перед нами – приклад ідеального симбіозу поетки і композитора, де звук стає продовженням думки

Стояла я і слухала весну (муз. К. Стеценка). Виконує Єлизавета Сінчук.

Завершити наш виступ хочу твором, який має для мене особливе значення. Він належить до унікального циклу Лесі Українки «Сім нот». Уявіть собі: кожен вірш цього циклу починається з певної ноти. Це була її спроба повернути собі музику, якою вона більше не могла володіти фізично через недугу.

Вірш «Місяць ясененький» має авторський заголовок «Мі.



Колискова». Нота «Мі» тут стає символом медіації, золотої середини, спокою. Для мене цей солоспів — не просто колискова для дитини, а тиха молитва за майбутнє. У ньому поєдналася материнська ніжність родини Косачів та залізна воля України, яка навіть у найтемнішу ніч бачила світло місяця як знак надії.

Сьогодні ця колискова набуває особливої, гострої актуальності. У часи, коли наше небо надто часто буває тривожним, нам усім потрібно те відчуття захищеності й віри, яке Леся вклала у ці рядки. Це музика, що лікує понівечену душу і нагадує: світло обов'язково повернеться, а любов є сильнішою за будь-яку темряву.

Пропонуємо вам зараз відкласти всі тривоги і просто послухати цю «недоспівану пісню» великої поетки.

«Місяць яснесенький» виконує Світлана Іскра

Завершуючи нашу музичну частину, хочу підкреслити: українські солоспіви на слова Лесі Українки — це не просто репертуар. Це інструмент формування нашої національної ідентичності.

Коли ці твори звучать у стінах коледжу, коли їх вивчає молодь, ми виконуємо заповіт самої поетки — творити «пісні волі», що сіють промінь світла. Дякуємо, що сьогодні ви стали частиною цього великого «солоспіву», який єднає покоління.

*Стаття надійшла до редакції
12 лютого 2026р.*

**ЕНЦИКЛОПЕДІЯ ЖИТТЯ І ТВОРЧОСТІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ:
УСНИЙ ЖУРНАЛ ДО 155-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ
НА ДОПОМОГУ ВЧИТЕЛЮ-СЛОВЕСНИКУ**

УДК 821.161.2.09 Леся Українка+021.4

РОМАНУХА ЮЛІЯ

викладач кафедри української філології

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

СМІРНОВА СВІТЛАНА

завідувачка бібліотеки

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

КОНІЧЕК ТЕТЯНА, ДУДКЕВИЧ НАТАЛІЯ

провідні бібліотекарі

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

*Кожним словом, кожним променем думки
живе в душі нашого народу людина,
що ім'я їй Леся Українка
Олесь Гончар*

1 сторінка. ВЕЛИЧ ОСОБИСТОСТІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Славетна українська письменниця, всесвітньо відома українська авторка, геніальна поетеса і драматургиня, перекладачка, громадська і культурна діячка, найпотужніша